

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia

CAUZA KARRER ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 16965/10)

Hotărâre

Strasbourg

21 februarie 2012

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Karrer împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Egbert Myjer, Ján Šikuta, Ineta Ziemele, Nona Tsotsoria, Mihai Poalelungi, Kristina Pardalos, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

După ce a deliberat în camera de consiliu, la 31 ianuarie 2012,
Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

Procedura

1. La originea cauzei se află cererea nr. 16965/10 îndreptată împotriva României, prin care doi resortisanți austrieci, Alexander Hannes Karrer și Alexandra Bianca Karrer („reclamanții”), au sesizat Curtea la 16 martie 2010, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

2. Reclamanții sunt reprezentați de Mihai Buidoso, avocat în Arad, România. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de fostul agent guvernamental, Răzvan-Horațiu Radu.

Guvernul austriac, căruia i s-a transmis o copie a cererii în temeiul art. 44 § 1 (a) din Regulamentul Curții, nu și-a exercitat dreptul de a interveni în procedură.

3. Reclamanții au pretins, în special, că a fost încălcat dreptul lor la respectarea vieții de familie, astfel cum este prevăzut la art. 8 din convenție. Primul reclamant subliniază, de

asemenea, că nu a beneficiat de un proces echitabil pentru stabilirea drepturilor și obligațiilor sale civile, în temeiul art. 6 § 1 din convenție.

4. La 31 mai 2010, președintele Secției a treia a hotărât să comunice Guvernului cererea. S-a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună (art. 29 § 1).

5. Având în vedere că domnul Corneliu Bîrsan, judecătorul ales să reprezinte România, s-a abținut de la judecarea cauzei (art. 28 din Regulamentul Curții), Președintele Camerei l-a desemnat pe Mihai Poalelungi în calitate de judecător *ad hoc* (art. 26 § 4 din convenție și art. 29 § 1 din Regulamentul Curții).

În fapt

I. Circumstanțele cauzei

6. Primul reclamant s-a născut în 1982 și locuiește în Furstenfeld, Austria. Este tatăl celei de-a doua reclamante, care s-a născut în 2006 și locuiește în România, la o adresă nespecificată.

A. Răpirea celei de-a doua reclamante și procedura desfășurată în Austria

7. La 13 aprilie 2004, primul reclamant s-a căsătorit cu o cetățeană româncă, K.T. Căsătoria a fost încheiată în Salzburg, Austria. La 15 februarie 2006, s-a născut fiica lor, a doua reclamantă. Părinții exercitau împreună drepturile părintești, în temeiul dreptului austriac. Aceștia locuiau în Salzburg.

8. La 1 februarie 2008, K.T. și primul reclamant au divorțat. La 25 februarie 2008, K.T. a introdus o cerere de divorț la autoritățile din Salzburg. Primul reclamant a formulat o cerere reconvențională la 25 martie 2008.9. La 29 ianuarie 2008, K.T. a formulat o cerere de ordonanță președințială împotriva primului reclamant, solicitând plecarea acestuia din locuința familiei, din cauza comportamentului său violent. La 8 februarie 2008, Judecătoria Salzburg a admis cererea de ordonanță președințială pentru o perioadă de trei luni. De asemenea, s-a început urmărirea penală împotriva primului reclamant pentru vătămare corporală.

10. La 1 februarie 2008, K.T. a depus o cerere pentru încredințarea temporară a celei de-a doua reclamante pe perioada procedurii de divorț. La sfârșitul lunii septembrie 2008, în timp ce procedura de încredințare era pendinte în fața instanțelor austriece, K.T. a plecat din România împreună cu cea de-a doua reclamantă. Primul reclamant nu a fost informat cu privire la plecare, deși, la vremea respectivă, cei doi soți exercitau în comun drepturile părintești față de a doua reclamantă.

11. Între timp, la 25 iulie 2008, Judecătoria Salzburg l-a achitat pe primul reclamant de acuzația de vătămare corporală. Parchetul de pe lângă această instanță și-a rezervat dreptul de a pune în mișcare acțiunea penală împotriva lui K.T. pentru mărturie mincinoasă.

12. La 25 noiembrie 2008, Judecătoria Salzburg a acordat primului reclamant încredințarea temporară a celei de-a doua reclamante până la finalizarea procedurii de divorț. Instanța s-a bazat, *inter alia*, pe o expertiză care a concluzionat că primul reclamant era mai potrivit pentru a-i fi încredințat copilul. K.T. nu a formulat apel împotriva acestei hotărâri.

13. În prezent, procedura de divorț între primul reclamant și K.T. este pendinte în fața instanțelor din România.

B. Procedura în temeiul Convenției de la Haga desfășurată în România

14. La 30 septembrie 2008, primul reclamant a depus cerere de înapoiere în Austria a celei de-a doua reclamante, în temeiul art. 3 din Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980

asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii („Convenția de la Haga”). Acesta a argumentat că a doua reclamantă fusese scoasă de pe teritoriul austriac, încălcându-se drepturile părintești ale soților la momentul deplasării. La 7 octombrie 2008, autoritățile austriece au depus cererea la Ministerul Justiției din România („ministerul român”), autoritatea centrală responsabilă pentru aducerea la îndeplinire a obligațiilor stabilite în temeiul Convenției de la Haga.

15. La 28 octombrie 2008, la cererea ministerului român, Inspectoratul General al Poliției a confirmat că a doua reclamantă locuia în România. Împreună cu mama ei, în casa bunicii ei. De asemenea, la 3 noiembrie 2008, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului a întocmit un raport referitor la a doua reclamantă. Raportul menționa, în principal, declarațiile date de K.T. privind situația ei din Austria și motivele pentru care plecase, precum și declarațiile bunicii materni privind angajamentul lor de a-i oferi găzduire și sprijin financiar celei de-a doua reclamante pe termen nedeterminat. De asemenea, se menționa că cea de-a doua reclamantă nu părea să fie un copil abuzat sau neglijat și că aceasta era foarte atașată de mama ei și de bunicii materni. Raportul concluziona că cea de-a doua reclamantă beneficia de condiții de viață corespunzătoare, atât din punct de vedere material, cât și emoțional.

16. La 5 decembrie 2008, ministerul român a inițiat procedura în numele primului reclamant în fața Tribunalului București. Prin hotărârea din 28 ianuarie 2009, comunicată la 28 mai 2009, Tribunalul București s-a pronunțat în favoarea primului reclamant, dispunând înapoierea celei de-a doua reclamante în Austria. Tribunalul București a reținut că cererea intra sub incidența art. 3 din Convenția de la Haga și că nu era aplicabilă niciuna din excepțiile prevăzute la art. 13.

17. K.T. a formulat recurs, prezentând o serie de probe, inclusiv declarații date de părinții acesteia în fața unei instanțe din România în cadrul procedurii de divorț și de încredințare. De asemenea, aceasta a prezentat un raport de monitorizare al copilului, întocmit de Serviciul de Autoritate Tutelară din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara. Raportul includea informații privind situația familială și condițiile de viață ale K.T., precum și declarații ale K.T. referitoare la circumstanțele privind viața și plecarea sa din Austria. În cele din urmă, raportul recomanda să i se acorde lui K.T. încredințarea celei de-a doua reclamante.

18. Prin hotărârea definitivă pronunțată la 8 iulie 2009 și notificată la 17 septembrie 2009, Curtea de Apel București a admis recursul, reținând că înapoierea celei de-a doua reclamante în Austria ar expune-o unui pericol fizic și psihic, în sensul art. 13 alin. 1 b) din Convenția de la Haga. Cu privire la fond, Curtea de Apel București a hotărât că primul reclamant a avut un comportament violent față de K.T., astfel cum a reținut Judecătoria Salzburg când a admis cererea lui K.T. de ordonanță președințială din 8 februarie 2008. Curtea de Apel București a reținut, de asemenea, că primul reclamant a încălcat ordinul de restricție în septembrie 2008, ceea ce a determinat-o pe K.T. să vină în România. În cele din urmă, instanța națională a considerat că, deși nu existau dovezi ale comportamentului violent al primului reclamant față de copil, acest lucru putea fi dedus din comportamentul față de K.T. și din plecarea lui K.T. în România. Hotărârea Judecătoriei Salzburg din 25 noiembrie 2008 a fost casată pe motiv că, la vremea respectivă, K.T. și cea de-a doua reclamantă plecaseră deja din Austria.

19. Pe parcursul procedurii interne, ministerul român a informat autoritățile austriece cu privire la progresele realizate în cadrul procedurii desfășurate în temeiul Convenției de la Haga. Aceste informații au inclus data audierilor și dacă a fost sau nu formulat recurs. Din probele prezentate la dosar, reiese că ministerul român nu a avut niciun contact direct cu primul reclamant în ceea ce privește procedura desfășurată în temeiul Convenției de la Haga.

II. Dreptul internațional și dreptul Uniunii Europene relevant

20. Dispozițiile relevante ale Convenției de la Haga, care au intrat în vigoare la 30 septembrie 1992 în privința României, se citesc după cum urmează:

Art. 3

„Deplasarea sau neînapoierea unui copil se consideră ilicită:

a) când are loc prin violarea unui drept privind încredințarea, atribuit unei persoane, unei instituții sau oricărui alt organism acționând fie separat, fie împreună, prin legea statului în care copilul își avea reședința obișnuită, imediat înaintea deplasării sau neînapoierii sale; și

b) dacă la vremea deplasării sau neînapoierii acest drept era exercitat în mod efectiv, acționându-se separat sau împreună ori ar fi fost astfel exercitate, dacă asemenea împrejurări nu ar fi survenit.

Dreptul privind încredințarea, vizat la lit. a), poate rezulta, între altele, dintr-o atribuire de plin drept, dintr-o hotărâre judecătorească sau administrativă sau dintr-un acord în vigoare potrivit dreptului aceluși stat.

Art. 4

„Convenția se aplică oricărui copil care își avea reședința obișnuită într-un stat contractant imediat înainte de încălcarea drepturilor privind încredințarea sau vizitarea. Aplicarea convenției încetează când copilul atinge vârsta de 16 ani.

Art. 6

„Fiecare stat contractant desemnează o autoritate centrală însărcinată să satisfacă obligațiile ce-i sunt impuse prin convenție. [...]”

Art. 7

„Autoritățile centrale urmează să coopereze între ele și să promoveze o colaborare între autoritățile competente în statele lor respective, pentru a asigura imediata înapoiere a copiilor și a realiza celelalte obiective ale prezentei convenții.

În special, ele urmează fie direct, fie cu sprijinul oricărui intermediar, să ia toate măsurile potrivite:

[..]

f) pentru a introduce sau a înlesni deschiderea unei proceduri judiciare sau administrative, menite să obțină înapoierea copilului și, dacă este cazul, să îngăduie organizarea sau exercitarea efectivă a dreptului de vizitare; [...]”

Art. 11

„Autoritățile judiciare sau administrative ale oricărui stat contractant urmează să procedeze de urgență în vederea înapoierii copilului.

Când autoritatea judiciară sau administrativă sesizată nu a statuat, într-un termen de 6 săptămâni din momentul sesizării sale, reclamantul sau autoritatea centrală a statului solicitat, din proprie inițiativă sau la cererea autorității centrale a statului solicitant, poate cere o declarație asupra motivelor acestei întârzieri. Dacă răspunsul este primit de către autoritatea centrală a statului solicitat, această autoritate urmează a o transmite autorității centrale a statului solicitant sau, dacă este cazul, reclamantului.”

Art. 12

„Când un copil a fost deplasat sau reținut ilicit în înțelesul art. 3 și o perioadă de mai puțin de un an s-a scurs cu începere de la deplasare sau neînapoiere în momentul introducerii cererii înaintea autorității judiciare sau administrative a statului contractant unde se află copilul, autoritatea sesizată dispune înapoierea sa imediată.

Autoritatea judiciară sau administrativă, sesizată fiind chiar după expirarea perioadei de un an prevăzute la alineatul precedent, urmează, de asemenea, să dispună înapoierea copilului, afară dacă nu se stabilește că copilul s-a integrat în noul său mediu.

Când autoritatea judiciară sau administrativă a statului solicitat are motive de a crede că copilul a fost luat într-un alt stat, ea poate suspenda procedura sau să respingă cererea de înapoiere a copilului.”

Art. 13

„Prin excepție de la dispozițiile articolului precedent, autoritatea judiciară sau administrativă a statului solicitat nu este ținută să dispună înapoierea copilului, dacă persoana, instituția sau organismul care se împotrivesc înapoierii sale stabilește:

a) că persoana, instituția sau organismul care avea în îngrijire copilul nu exercita efectiv dreptul privind încredințarea la data deplasării sau neînapoierii, ori consimțise sau achiesase ulterior acestei deplasări sau neînapoieri; sau

b) că există un risc grav ca înapoierea copilului să-l expună unui pericol fizic sau psihic sau ca în orice alt chip să-l situeze într-o situație intolerabilă.

Autoritatea judiciară sau administrativă poate, de asemenea, să refuze a dispune înapoierea copilului, dacă constată că acesta se împotrivește la înapoierea sa și că a atins o vârstă sau o maturitate care face necesar să se țină seama de opinia sa.

La aprecierea împrejurărilor vizate în acest articol, autoritățile judiciare sau administrative urmează să țină seama de informațiile puse la dispoziție de autoritatea centrală sau orice altă autoritate competentă a statului în care se află reședința obișnuită a copilului privitor la situația sa socială.”

Art. 20

„Înapoierea copilului potrivit dispozițiilor art. 12 poate fi refuzată în cazul în care nu ar fi permisă de principiile fundamentale ale statului solicitat cu privire la salvagardarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.”

21. Dispozițiile relevante ale Regulamentului (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești se citesc după cum urmează:

Preambul

„(17) În caz de deplasare sau de reținere ilicită a unui copil, înapoierea sa ar trebui obținută fără întârziere, iar, în acest scop, Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 ar trebui să se aplice în continuare, astfel cum a fost completată cu dispozițiile din prezentul regulament, în special cu cele din articolul 11. [...]”

Articolul 11

„(1) În cazul în care o persoană, instituție sau orice alt organism căruia/căreia i s-a încredințat copilul solicită autorităților competente dintr-un stat membru să pronunțe o hotărâre judecătorească pe baza Convenției de la Haga [...], în vederea obținerii înapoierii copilului care a fost deplasat sau reținut ilicit într-un alt stat membru decât statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înainte de deplasarea sau de reținerea sa ilicită, se aplică alineatele (2)-(8)

[...]

(3) O instanță sesizată cu o cerere de înapoiere a unui copil prevăzută la alineatul (1) acționează cu celeritate în cadrul procedurii privind cererea, utilizând procedurile urgente prevăzute de dreptul intern.

Fără a aduce atingere primului paragraf, instanța judecătorească pronunță hotărârea, cu excepția cazului în care aceasta se dovedește imposibilă din cauza unor împrejurări excepționale, în cel mult șase săptămâni de la sesizarea sa.

(4) O instanță judecătorească nu poate refuza înapoierea copilului în temeiul articolului 13 litera (b) din Convenția de la Haga din 1980 în cazul în care se stabilește că s-au luat măsuri corespunzătoare pentru a asigura protecția copilului după înapoierea sa.

(5) O instanță judecătorească nu poate refuza înapoierea copilului în cazul în care persoana care a solicitat înapoierea copilului nu a avut posibilitatea să fie ascultată.

(6) În cazul în care o instanță judecătorească a pronunțat o hotărâre de neînapoiere în temeiul articolului 13 din Convenția de la Haga din 1980, instanța trebuie să transmită de îndată, fie direct, fie prin intermediul autorității sale centrale, o copie a hotărârii judecătorești de neînapoiere și a documentelor pertinente, în special un proces-verbal al ședințelor instanței competente sau autorității centrale din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sale sau reținerii sale ilicite, în conformitate cu dreptul intern. Instanța trebuie să primească toate documentele menționate în termen de o lună de la data hotărârii de neînapoiere

(7) Cu excepția cazului în care instanțele judecătorești din statul membru în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înainte de deplasarea sa sau de reținerea sa ilicită au fost deja sesizate de una dintre părți, instanța judecătorească sau autoritatea centrală care primește [o copie a hotărârii judecătorești de neînapoiere pronunțată în temeiul articolului 13 din Convenția de la Haga și a documentelor pertinente] trebuie să o notifice părților și să le invite să prezinte observații instanței, în conformitate cu dreptul intern, în termen de trei luni de la data notificării, pentru ca instanța judecătorească să examineze problema încredințării copilului. [...]”

În drept

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 și art. 6 din Convenție

22. Reclamantii s-au plâns, în temeiul art. 8, de desfășurarea procedurii în temeiul Convenției de la Haga, în special că instanțele naționale nu au respectat cerința de expediere, că primul reclamant nu a fost audiat de instanțele din România și că ministerul român, în

calitate de autoritate centrală stabilită prin Convenția de la Haga, nu a reprezentat în mod corespunzător interesele reclamantilor.

23. Reclamanții s-au plâns, de asemenea, în temeiul art. 6 § 1, că durata nerezonabilă a procedurii și că instanțele din România s-au pronunțat fără să îl asculte pe primul reclamant.

24. Dispozițiile relevante ale art. 8 și ale art. 6 § 1 prevăd următoarele:

Art. 8

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale [...] de familie... .

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

Art. 6

„Orice persoană are dreptul la judecarea [...] într-un termen rezonabil a cauzei sale [...] de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî [...] asupra încălcărilor drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]”

25. Curtea reiterează faptul că are competența de a încadra în drept faptele unei cauze (a se vedea *Guerra și alții împotriva Italiei*, 19 februarie 1998, pct. 44, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-I). De asemenea, Curtea notează că a hotărât anterior că garanțiile procedurale prevăzute la art. 6 § 1 sunt incluse în cerințele globale privind asigurarea respectării vieții de familie, prevăzute la art. 8 (a se vedea *Iosub Caras împotriva României*, nr. 7198/04, pct. 48, 27 iulie 2006, *Diamante și Pelliccioni împotriva San Marino*, nr. 32250/08, pct. 150, 27 septembrie 2011).

26. Având în vedere legătura strânsă dintre capetele de cerere întemeiate pe art. 6 § 1 și art. 8, Curtea va examina cererea numai în temeiul art. 8, care include și capetele de cerere în temeiul art. 6 § 1.

A. Cu privire la admisibilitate

27. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din convenție. În continuare, subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

a) Reclamanții

28. Reclamanții au susținut că procedurile desfășurate în România au avut ca rezultat o ingerință în dreptul lor la respectarea vieții de familie. În special, reclamanții au argumentat că audierile și redactarea hotărârilor instanțelor din România au durat o perioadă de timp excesivă, încălcând astfel prevederile Convenției de la Haga. Tribunalul București a amânat cu trei luni punerea în executare a hotărârii sale, iar notificarea scrisă a respectivei hotărâri a fost comunicată la trei luni de la pronunțare, punând reclamanții în imposibilitatea de a formula recurs în cursul acestei perioade. Astfel, durata totală a procedurii a depășit cu mult termenul de șase săptămâni prevăzut de Convenția de la Haga și de regulament.

29. În continuare, reclamanții au susținut că, în cauză, Curtea de Apel București și-a întemeiat soluția pe o ordonanță președințială care nu mai era în vigoare. De asemenea, la momentul pronunțării hotărârii Curții de Apel București, instanțele austriece îi acordaseră primului reclamant încredințarea exclusivă a celei de-a doua reclamante, pe baza unei evaluări psihologice care stabilise că primul reclamant nu avea un comportament agresiv.

30. Primul reclamant a susținut, de asemenea, că autoritățile române nu au respectat prevederile art. 11 § 5 din regulament, în măsura în care acesta nu a fost audiat (a se vedea supra, pct. 19). Dacă ar fi fost audiat, acesta ar fi avut posibilitatea de a dovedi că acuzațiile privind comportamentul său agresiv erau nefondate.

31. În cele din urmă, reclamantul a susținut că autoritățile române nu au respectat prevederile art. 11 § 3 din regulament, în măsura în care versiunea scrisă a hotărârii pronunțate de Curtea de Apel București a fost comunicată abia la 17 septembrie 2009 și trimisă primului reclamant, prin fax, la 30 septembrie 2009.

b) Guvernul

32. Guvernul a susținut că hotărârea pronunțată de Curtea de Apel București nu constituie o ingerință în dreptul reclamantilor la respectarea vieții de familie. În acest sens, Guvernul a subliniat că, la momentul deplasării celei de-a doua reclamante, primul reclamant nu avea drept de încredințare exclusivă și cei doi soți nu mai locuiau împreună din 23 ianuarie 2008, atunci când a fost emis un ordin de restricție împotriva primului reclamant. De asemenea, Guvernul a subliniat că primul reclamant a încălcat ordinul de restricție.

33. În cazul în care Curtea constată că a existat o ingerință în dreptul reclamantilor garantat prin art. 8, Guvernul a susținut că ingerința respectivă a avut un temei juridic, și anume art. 13 lit. b) din Convenția de la Haga. De asemenea, ingerința a servit scopului legitim de protejare a interesului superior al copilului.

34. Guvernul a subliniat că instanțele naționale erau mai în măsură să decidă cu privire la încredințarea copilului și, prin urmare, aveau o marjă largă de apreciere. În prezenta cauză, instanțele naționale s-au bazat pe probe prezentate, inclusiv declarații ale martorilor, un raport de monitorizare al copilului și un raport oficial întocmit de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului.

35. Guvernul a subliniat, de asemenea, că, potrivit regulamentului, instanțele interne aveau posibilitatea de a-l cita pe primul reclamant, dar nu aveau obligația de a face acest lucru. În plus, ministerul român – în calitate de autoritate centrală stabilită prin Convenția de la Haga, a informat primul reclamant cu privire la toate etapele procedurale relevante și i-a oferit posibilitatea de a prezenta observații referitoare la acestea. Acesta ar fi putut să se prezinte la audieri și să solicite să fie ascultat; totuși, nu a profitat de această oportunitate.

36. În cele din urmă, Guvernul a subliniat că perioada de șase săptămâni prevăzută de Convenția de la Haga pentru pronunțarea unei hotărâri privind problemele legate de încredințarea copilului era mai degrabă o recomandare decât o obligație impusă autorităților interne. Instanțele naționale au pronunțat o hotărâre suficient de prompt, ținând seama de volumul de muncă semnificativ și de insuficiența personalului.

2. Motivarea Curții

37. Curtea observă că dreptul părintelui și al copilului de a se bucura unul de compania celuilalt constituie un element fundamental al vieții de familie și este protejat de art. 8 din convenție (a se vedea *Monory împotriva României și Ungariei*, nr. 71099/01, pct. 70, 5 aprilie 2005, *Iosub Caras împotriva României*, nr. 7198/04, pct. 28-29, 27 iulie 2006).

38. În domeniul sensibil al relațiilor de familie, statul nu numai că are obligația de a se abține de la luarea unor măsuri care ar împiedica exercitarea efectivă a dreptului la respectarea vieții de familie, dar, în funcție de circumstanțele fiecărui caz în parte, ar trebui să întreprindă demersuri pozitive pentru a asigura exercitarea efectivă a acestor drepturi. În acest sens, este important să se stabilească dacă a fost păstrat echilibrul echitabil între interesele concurente în speță – al copilului, al celor doi părinți și al ordinii publice, în cadrul marjei de apreciere acordate statelor în asemenea situații (a se vedea *Maumousseau și Washington*, citată anterior, pct. 62), ținând seama totuși de faptul că trebuie avut în vedere în principal

interesul superior al copilului (a se vedea *Gnahoré împotriva Franței*, nr. 40031/98, pct. 59, CEDO 2000-IX).

39. Fără a aduce atingere marjei de apreciere a statului, Curtea trebuie să examineze dacă procesul decizional care a generat o ingerință a fost echitabil și a permis respectarea corespunzătoare a intereselor garantate la art. 8 [a se vedea *Ignaccolo-Zenide împotriva României*, nr. 31679/96, pct. 99, CEDO 2000-I, cu trimiteri suplimentare, *Tiemann împotriva Franței și Germaniei* (dec.), nr. 47457/99 și 47458/99, CEDO 2000-IV].

40. În acest sens, Curtea trebuie să stabilească dacă instanțele interne au realizat o analiză detaliată a întregii situații de familie și a unei întregi serii de factori, în special de natură factuală, emoțională, psihologică, materială și medicală, și dacă au realizat o evaluare echilibrată și rezonabilă a respectivelor interese ale fiecărei persoane, cu preocuparea constantă de a găsi cea mai bună soluție pentru copilul răpit, în contextul unei cereri de înapoiere în țara sa de origine [a se vedea *Neulinger și Shuruk împotriva Elveției* (MC), nr. 41615/07, pct. 139, 6 iulie 2010].

41. În plus, Curtea reiterează faptul că obligațiile statelor în temeiul art. 8 din convenție trebuie să fie interpretate în lumina principiilor generale de drept internațional și, în domeniul răpirii internaționale de copii, trebuie să se țină seama în mod special de prevederile Convenției de la Haga (a se vedea *Golder împotriva Regatului Unit*, 21 februarie 1975, pct. 29, seria A nr. 18, *Ignaccolo-Zenide*, citată anterior, pct. 95).

42. În prezenta cauză, hotărând că deplasarea celei de-a doua reclamante de la reședința sa obișnuită din Austria a fost nelegală în sensul art. 3 din Convenția de la Haga, instanțele naționale au respins cererea primului reclamant de înapoiere a fiicei sale, pe motiv că înapoierea acesteia ar putea să o expună unui pericol fizic și psihic, în sensul art. 13 § 1 b) din Convenția de la Haga. Curtea constată că o astfel de măsură constituie o ingerință în dreptul reclamanților la respectarea vieții de familie (a se vedea și *Iosub Caras*, citată anterior, pct. 30).

43. Curtea admite argumentele Guvernului conform cărora ingerința era prevăzută de lege, și anume art. 13 § 1 b) din Convenția de la Haga, și urmarea scopul legitim de protejare a interesului superior al copilului.

44. Prin urmare, Curtea trebuie să stabilească dacă ingerința în cauză era „necesară într-o societate democratică” în sensul art. 8 § 2 din convenție, interpretat în lumina instrumentelor internaționale menționate anterior, și dacă, atunci când s-au pus în balanță interesele concurente aflate în joc, s-a ținut seama în mod corespunzător de interesul superior al copilului, în cadrul marjei de apreciere acordate statului în astfel de situații.

45. Curtea constată că aprecierea de către instanța națională a interesului superior al copilului s-a bazat pe o ordonanță președințială pronunțată în Austria, care nu mai era în vigoare (a se vedea supra, pct. 9). În plus, la dosar nu există nicio dovadă a reînnoirii acestei ordonanțe președințiale și, prin urmare, Curtea are îndoieli în ceea ce privește referirea la încălcarea ordinului de restricție în septembrie 2008, care se presupune că a determinat-o pe K.T. să plece în România (a se vedea supra, pct. 18). În plus, hotărârea din 25 noiembrie 2008 a Judecătoriei Salzburg, prin care i-a fost acordată primului reclamant încredințarea exclusivă, a fost casată doar cu motivul că a fost pronunțată după ce K.T. plecase în România.

46. De asemenea, în cadrul aprecierii interesului superior al copilului, Curtea de Apel București nu a făcut nicio referire la situația familială curentă a acestuia sau la alte elemente de natură psihologică, emoțională, materială sau medicală. Nu s-a făcut nicio referire la importanța acordată, dacă a fost cazul, raportului întocmit de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului. În orice caz, acest raport nu a evaluat implicațiile înapoierii în Austria a celei de-a doua reclamante sau dacă fuseseră făcute aranjamentele necesare pentru a-i asigura acesteia protecția la întoarcere. De asemenea, Curtea observă că autoritățile naționale nu au luat în considerare raportul de expertiză întocmit în Austria și menționat în hotărârea din 25 noiembrie 2008 (a se vedea supra, pct. 12). Curtea consideră că toți acești factori, luați împreună în considerare, pun la îndoială justetea aprecierii de către instanța

națională a interesului superior al copilului (a se vedea *Šneersone și Kampanella împotriva Italiei*, nr. 14737/09, pct. 95, 12 iulie 2011).

47. Guvernul a susținut, în continuare, că, în aprecierea interesului superior al copilului, instanțele interne s-au bazat pe declarații ale martorilor și pe un raport de monitorizare al copilului. Curtea remarcă faptul că declarațiile martorilor au constat numai în declarații date de K.T. și părinții acesteia (a se vedea supra, pct. 17). În plus, raportul de monitorizare a fost prezentat în fața instanțelor din România în contextul procedurii de divorț și de încredințare a copilului și relua, în principal, acuzațiile lui K.T. privind comportamentul primului reclamant în Austria și motivele plecării acesteia. Se pare că nu s-a încercat niciodată contactarea primului reclamant pentru a asculta poziția acestuia privind problema în cauză. În mod similar raportului întocmit de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, nu au fost analizate implicațiile unei posibile înapoieri a celei de-a doua reclamante în Austria.

48. În aceste circumstanțe, Curtea trebuie să observe că analiza efectuată de autoritățile naționale pentru a stabili interesul superior al copilului nu a fost suficient de aprofundată.

49. În continuare, Curtea va examina caracterul echitabil al procesului decizional în legătură cu participarea primului reclamant la procedurile interne și promptitudinea examinării.

50. Guvernul a argumentat că primul reclamant nu a fost împiedicat să participe la audieri și să prezinte observații. În această privință, Curtea reiterează faptul că scopul convenției este „să garanteze drepturi care sunt practice și efective și nu drepturi teoretice sau iluzorii” (a se vedea, între alte autorități, *Airey împotriva Irlandei*, 9 octombrie 1979, pct. 24, seria A nr. 32). În ceea ce privește litigiile care implică interese particulare contrare, egalitatea armelor presupune ca fiecărei părți să i se acorde o oportunitate rezonabilă de a-și susține cauza – inclusiv probele sale – în condiții care să nu îl plaseze într-o poziție de dezavantaj considerabil față de oponentul său. Autoritățile naționale au obligația de a se asigura, în fiecare caz în parte, că sunt îndeplinite cerințele unei „proces echitabil” (*Dombo Beheer B.V. împotriva Țărilor de Jos*, 27 octombrie 1993, pct. 33, seria A nr. 274).

51. În prezenta cauză, Curtea constată că, dacă ar accepta argumentul Guvernului, conform căruia primul reclamant avea obligația să se intereseze de situația cererii de înapoiere, fără nicio obligație din partea autorităților naționale de a întreprinde vreo acțiune, ar avea ca rezultat crearea unei situații dezavantajoase pentru acest reclamant și, astfel, ar fi subminat principiul unui proces echitabil.

52. În continuare, Curtea observă că ministerul român a prezentat periodic omologului său austriac informații actualizate privind situația procedurii interne (a se vedea supra, pct. 19). Curtea este de acord cu Guvernul în ceea ce privește afirmația conform căreia furnizarea unor astfel de informații făcea parte din obligațiile asumate de ministerul român în temeiul Convenției de la Haga. Totuși, Curtea remarcă faptul că reclamantul nu a fost nici audiat de instanțele interne și nici nu a prezentat observații scrise în cadrul procedurii interne.

53. La examinarea procesului decizional global, Curtea nu poate să nu țină seama de faptul că dosarul prezentat instanțelor naționale conținea elemente de probă controversate. Curtea constată că, pentru a asigura caracterul echitabil al procesului decizional, era extrem de important să i se ofere primului reclamant posibilitatea de a-și susține cauza, fie direct, fie prin intermediul depunerii de observații scrise.

54. În ceea ce privește promptitudinea examinării, Curtea reiterează faptul că, în chestiunile care privesc reunirea copiilor cu părinții lor, oportunitatea unei măsuri trebuie să fie apreciată și prin rapiditatea cu care este pusă în practică, asemenea cauze necesitând o soluționare de urgență, deoarece trecerea timpului poate avea consecințe iremediabile asupra relațiilor dintre copii și părintele care nu locuiește cu aceștia (a se vedea *Iosub Caras*, citată anterior, pct. 38). Chiar dacă Curtea ar admite argumentul Guvernului conform căruia termenul de șase săptămâni stabilit prin Convenția de la Haga nu trebuie să fie interpretat strict, aceasta trebuie să remarce faptul că termenul a fost depășit cu mult, având în vedere că procedurile în temeiul Convenției de la Haga au durat în total unsprezece luni în fața primei

instanțe și a instanței de recurs. În plus, Curtea observă că Regulamentul nr. 2201/2003 al Consiliului permite nerespectarea normei privind termenul de șase săptămâni doar în circumstanțe excepționale (a se vedea supra, pct. 21). Guvernul nu a oferit nicio explicație satisfăcătoare pentru această întârziere.

55. În concluzie și în funcție de considerentele anterioare, Curtea constată că procesul decizional la nivel intern a fost defectuos deoarece, pe de o parte, nu a fost efectuată nicio analiză detaliată în vederea aprecierii interesului superior al copilului și, pe de altă parte, primului reclamant nu i s-a oferit ocazia să își susțină cauza în mod expeditiv, în conformitate cu art. 8 din convenție, interpretat în cadrul Convenției de la Haga și a regulamentului.

Prin urmare, a fost încălcat art. 8 din convenție.

II. Cu privire la aplicarea art. 41 din convenție

56. Art. 41 din convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

A. Prejudiciu

1. Prejudiciu material

57. Primul reclamant a solicitat 185 759,28 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material rezultat din pierderea de venituri în trecut, prezent și viitor, având în vedere că s-a îmbolnăvit din cauza stresului asociat cu răpirea fiicei sale.

58. Guvernul a susținut că pretențiile primului reclamant erau speculative și nu aveau legătură directă cu posibila constatare a încălcării art. 8 din convenție.

59. Curtea constată că legătura de cauzalitate între încălcarea constatată și prejudiciul material pretins este o ipoteză prea îndepărtată pentru a justifica acordarea de despăgubiri în privința acestui capăt de cerere.

2. Prejudiciu moral

60. Primul reclamant a solicitat 40 000 EUR în nume propriu și 60 000 în numele celei de-a doua reclamante, cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit din cauza anxietății și a suferinței pe care el și fiica lui le-au experimentat ca urmare a faptului că instanțele interne nu au dispus cu promptitudine înapoierea celei de-a doua reclamante în Austria.

61. Guvernul a susținut că sumele pretinse erau nejustificate și excesive, solicitând Curții să decidă că, în cauză, constatarea unei încălcări ar oferi o reparație echitabilă suficientă pentru orice eventual prejudiciu moral suferit de reclamanți.

62. Curtea consideră că reclamanții au suferit cu siguranță de pe urma imposibilității de a se bucura de compania reciprocă. Aceasta consideră că, în ceea ce îl privește pe primul reclamant, simpla constatare a încălcării nu ar fi suficientă pentru a-i oferi o reparație echitabilă. În lumina circumstanțelor cauzei și pronunțându-se în echitate, în conformitate cu art. 41 din convenție, Curtea îi acordă primului reclamant suma de 10 000 EUR cu acest titlu.

În ceea ce o privește pe a doua reclamantă, Curtea consideră că simpla constatare a încălcării constituie o reparație echitabilă pentru orice prejudiciu moral pe care este posibil să îl fi suferit în urma încălcării drepturilor sale garantate la art. 8 (a se vedea *Sylvester*, citată anterior, pct. 80).

B. Cheltuieli de judecată

63. Primul reclamant a solicitat, de asemenea, 15 172,04 EUR cu titlu de cheltuieli de judecată efectuate în fața instanțelor naționale și a Curții, și anume (i) 11 160 EUR pentru onorariul avocatului plătit în Austria în legătură cu procedura în temeiul Convenției de la Haga; (ii) 1 500 EUR pentru onorariul avocatului plătit în România în legătură cu procedura în temeiul Convenției de la Haga; (iii) 553 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața Curții și (iv) 1 959,04 EUR pentru cheltuielile aferente convorbirilor telefonice mobile efectuate în legătură cu încercările sale de a-și redobândi fiica.

64. Guvernul a contestat pretențiile, argumentând că primul reclamant nu a prezentat documentele relevante pentru a-și sprijini solicitarea și că nu au fost îndeplinite condițiile de la art. 60 din Regulamentul Curții.

65. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată numai în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În ceea ce privește cheltuielile efectuate în cadrul procedurii în fața Curții, primul reclamant a prezentat un extras de cont bancar prin care erau certificate plățile efectuate către contul bancar al avocatului acestuia, care se ridicau la suma de 1591,06 lei românești (reprezentând echivalentul a circa 393 EUR) și o factură pentru suma de 687,15 lei românești (reprezentând echivalentul a circa 160 EUR) pentru traducerea în engleză a corespondenței sale cu Curtea. În absența altor documente, Curtea constată că primul reclamant a justificat doar cheltuielile de traducere și îi acordă suma de 160 EUR cu titlu de cheltuieli pentru procedura în fața Curții.

C. Dobânzi moratorii

66. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 8 din Convenție;
3. *Hotărăște*:

(a) că statul pârât trebuie să plătească primului reclamant, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii potrivit art. 44 § 2 din convenție, suma de 10 000 EUR (zece mii de euro) cu titlu de prejudiciu moral și 160 EUR (o sută șaiszeci de euro) cu titlu de cheltuieli de judecată plus orice impozite aferente;

b) că, de la expirarea termenului de trei luni menționat anterior și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

4. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 21 februarie 2012, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep
Președinte

Casadevall